

De vele gezichten van het ketogeen dieet

Dorine van den Hurk, kinderdiëtist

Elles van der Louw, kinderdiëtist

- beeld van de behandeling
- verschillende ketogene diëten:
theorie en praktijk
- dieetbehandeling: ja / nee ?
- welk ketogeen dieet?

HET KETOGEEN DIEET...

IS HET OUD....?

OF

JUIST JONG....?

neurologen anno 1960

Uit : Hersenziekte, diagnostiek en behandeling

Door : Dr. A. Biemond

3de druk 1961

3. *Dieettherapie*. Deze komt uitsluitend in aanmerking bij kinderen met hardnekkige en frequente petit mal-aanvallen en wel in de vorm van het zgn. *ketogene dieet*, waarbij veel vet, matig eiwit, en zo weinig mogelijk koolhydraten worden verstrekt. De hierdoor optredende acidosis (op eenvoudige wijze te controleren, doordat aceton in de urine regelmatig moet kunnen worden aangetoond) bepaalt het effect der therapie. Het dieet, dat op de duur meer en meer gaat tegenstaan, moet wekenlang, soms maanden worden voortgezet en is meestal alleen met succes in een ziekenhuis door te voeren. Gewoonlijk wordt tegelijk tridione voorgeschreven.

Mijn indruk is, dat sinds de invoering van het diamox de toepassing van het ketogene dieet geleidelijk afneemt, hetgeen ook om economische redenen zou zijn toe te juichen.

Diëtisten 1995 - 2008

Bepaald door:

- kennis
- (persoonlijke) ervaring
- resultaten

Ketogene diëten

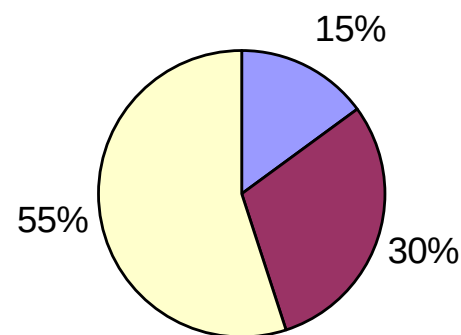
- klassiek ketogeen dieet
- ketogeen dieet met middellange keten vetten (MCT)
- combinaties
- gemodificeerd Atkins dieet
- dieet met lage glycemische index

Goede voeding: advies Gezondheidsraad

Goede voeding:

- gevarieerd
- niet te veel
- minder verzadigd vet
- veel groente, fruit en brood

Goede Voeding

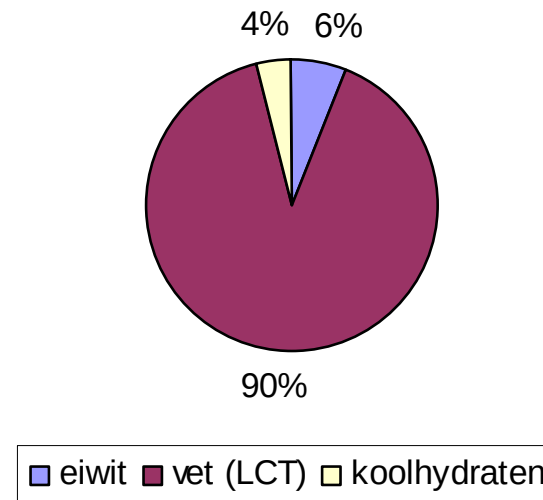
■ eiwit ■ vet ■ koolhydraten

Klassiek ketogeen dieet

Starten met ‘vasten’

- lange keten vetten
- extreem koolhydraat-beperkt
- energiebeperkt
- vochtbeperkt

Klassiek ketogeen dieet

Klassiek ketogeen dieet: Ratio

Ratio 4 : 1

4 gram vet tegenover 1 gram (eiwit + koolhydraten)

Ratio 3½ : 1

3½ gram vet tegenover 1 gram (eiwit + koolhydraten)

Klassiek ketogeen dieet: ontbijt

- 30 gram volle yoghurt
- 75 gram crème fraîche
- 44 gram Mon Chou
- 13 gram aardbeien

415 calorieën

Ratio 4 : 1

Klassiek ketogeen dieet: lunch

Zalm:

- 20 gram zalm
- 21 gram mayonaise (80% olie)
- 20 gram crème fraîche
- 5 gram tomatenpuree

Salade:

- 10 gram ijsbergsla
- 70 gram tomaatjes
- 50 gram komkommer
- 20 gram mayonaise

418 calorieën

Ratio 4 : 1

Klassiek ketogeen dieet: warme maaltijd

Omelet:

- 8 gram olie
- 10 gram ontbijtspek
- 20 gram ei

Spinazie:

- 100 gram spinazie
- 4 gram olie

25 gram mayonaise (80% olie)

20 gram appel

gebakken in 5 gram roomboter

421 calorieën

Ratio 4 : 1

Klassiek ketogeen dieet: berekeningsprogramma

Ketogeen rekenprogramma

Naam				Calorieën	1250,0	Eiwit	19,0g	per dag
		Ratio	4,0	tot 1				
		Maaltijden	3	per dag				
Dieet eenheid	40,0	Kcal/eenh	31,3	eenh/dag	10,4	eenh/mlt		
Calorieën per maaltijd	416,7			Eiwit(g)	Vet(g)	Koolh.(g)		
Berekend doel per maaltijd				6,3	41,7	4,1		

MAALTIJD: warme maaltijd				DOEL:			6,3g	41,7g	4,1g

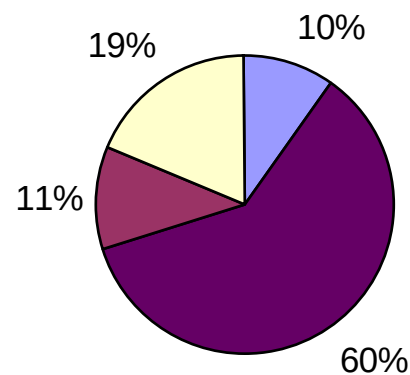

Hoeveelheid	Producten/maaltijden	%EIWIT	%VET	%K.H.	Eiwit(g)	Vet(g)	Koolh.(g)
1, 100	Spinazie rauw	2,00	0,00	1,00	2,0g	0,0g	1,0g
	Groenten				(4,3)	(41,7)	(3,1)
2, 10	Spek ontbijt-	15,20	37,90	0,40	1,5g	3,8g	0,0g
	vlees, vleeswaren en gevolgelte				(2,8)	(37,9)	(3,0)
3, 20	Ei, rauw	12,60	9,80	0,00	2,5g	2,0g	0,0g
	Eieren				(0,3)	(35,9)	(3,0)
4, 12	Olie, zoals olijfolie en sojaolie	0,00	100,00	0,00	0,0g	12,0g	0,0g
	Vetten, oliën en hartige sauzen				(0,3)	(23,9)	(3,0)

Ketogeen dieet met middellange keten vetten (MCT)

Ketogeen dieet met MCT

- MCT → vetemulsie
- meer koolhydraten
- geen vochtbeperking
- geen energiebeperking

■ eiwit ■ vet MCT ■ vet LCT ■ koolhydraten

Ketogeen dieet met MCT: vetemulsie

Vetemulsie per dag:

- 180 gram Liquigen (MCT vetemulsie)
- 140 gram yoghurtdrink (0% vet, zonder suiker)
- eventueel zoetstof

Verdeeld over 4-6 porties
858 calorieën (67 en%)

Ketogeen dieet met MCT: ontbijt

Ontbijt:

pap van:

- 100 gram volle melk
- 8 gram Bambix

1x vetemulsie

koolhydraatvrije drank

262 calorieën

Ketogeen dieet met MCT: in de morgen

fruit à 5 gram kool-
hydraten

1x vetemulsie

koolhydraatvrije drank

194 calorieën

Ketogeen dieet met MCT: lunch

Brood:

- 30 gram bruinbrood
  - 5 gram halvarine (40% vet)
  - 15 gram magere vleeswaar
- 1x vetemulsie

koolhydraatvrije drank

285 calorieën

Ketogeen dieet met MCT: in de middag

10 gram chips
of 10 gram volkorenbiskwie
of 10 gram ontbijtkoek

1x vetemulsie

koolhydraatvrije drank

217 calorieën

Ketogeen dieet met MCT: avondmaaltijd

- 50 gram aardappel
- 50 gram sperziebonen
- 35 gram mager vlees
- bereid in 5 gram margarine
(80 gram vet/ 100 gram)
- 75 gram magere yoghurt
- koolhydraat vrije siroop

1x vetemulsie

322 calorieën

Combinaties van beide diëten

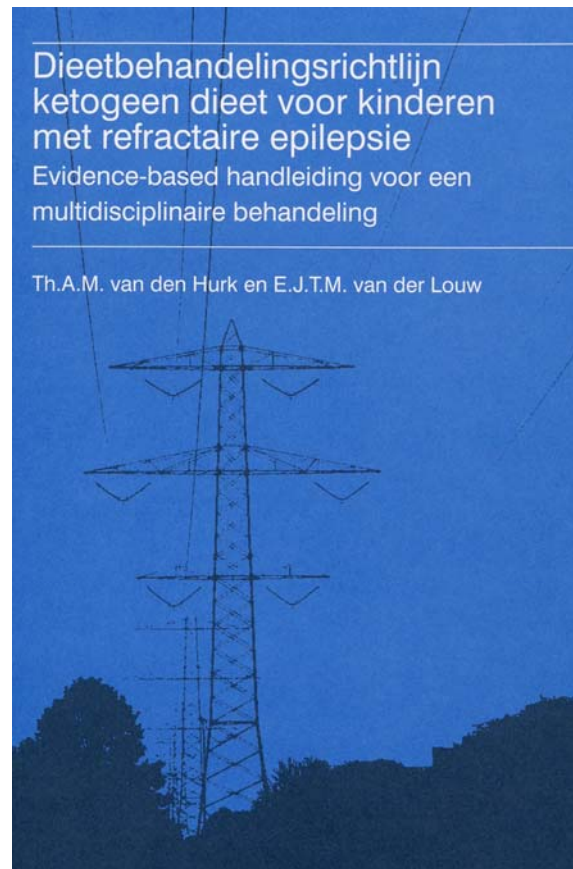
voedingsstoffen:

- vetten: LCT / MCT / slagroom
- koolhydraten

toedieningswijze:

- ‘gewone’ maaltijden zelf eten
- vetemulsies, aanvullende- of vervangende voeding via sonde / PEG

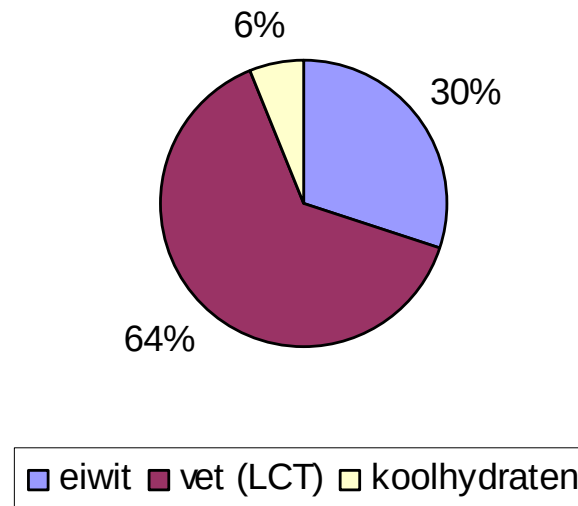
Dieetbehandelingsrichtlijn ketogeen dieet

Gemodificeerd Atkins dieet

- geen vastenperiode
- koolhydraten 10 gram
→ 20 gram
- geen energiebeperking
- geen vochtbeperking
- niets afwegen

Gemodificeerd Atkins dieet

Gemodificeerde Atkinsdieet

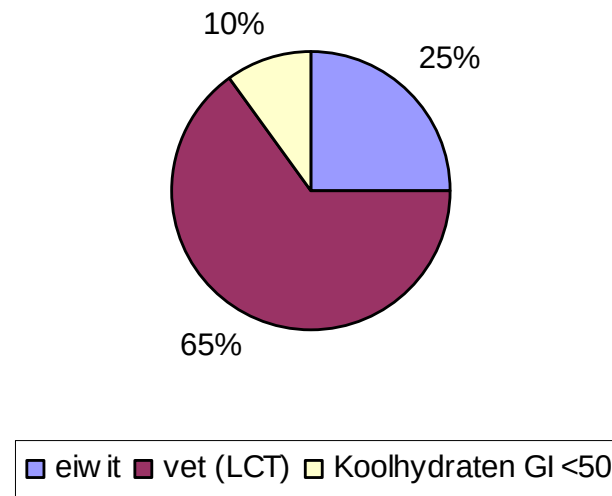
Een beeld van het gemodificeerde Atkins dieet

	Gram koolhydraten	Calorieën
100 gram groenten	3.2	22
20 gram fruit	2.0	9
70 gram slagroom	2.2	240
70 gram creme fraîche	1.5	232
50 gram Mon Chou	0.5	166
25 gram mayonaise 80% olie	0.6	185
100 gram vlees/kip	-	115
1 ei	-	74
25 gram olie	-	225
Totaal	10.0	1268

Dieet met een lage glycemische index

- 30 – 60 gram koolhydraten met een lage glycemische index
- zeer ruime eiwitinname
- vetverrijkt

Lage Glycemische Index

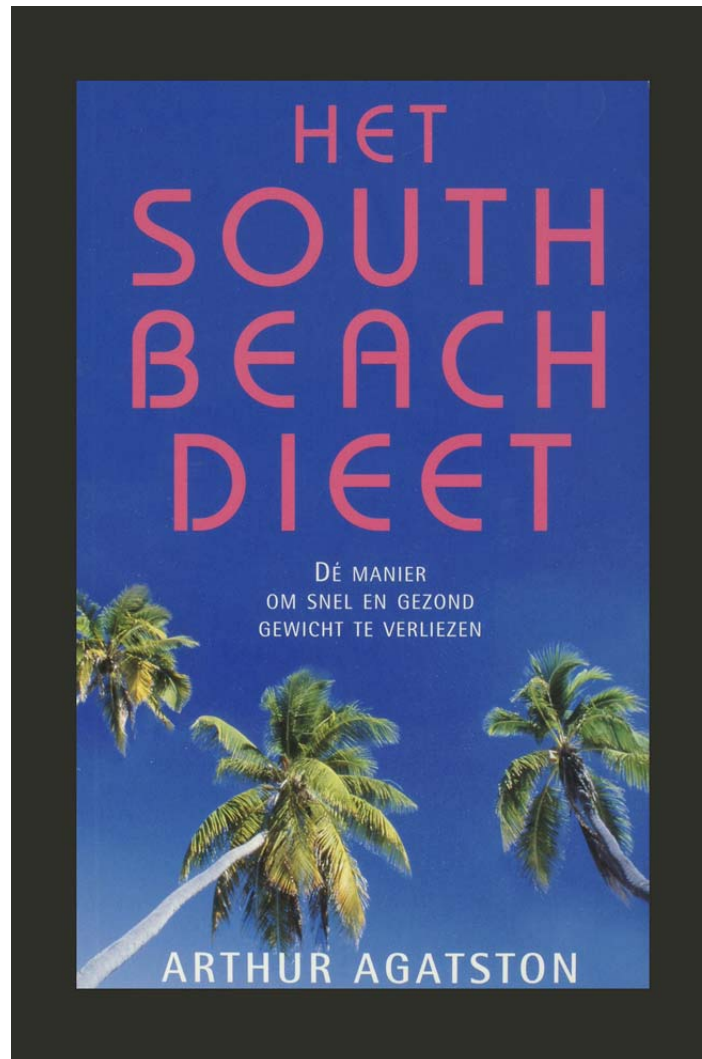

Dieet met een lage glycemische index

Glycemische index:

mate waarin een koolhydraat bevattend voedingsmiddel het bloedglucosegehalte laat stijgen in vergelijking met eenzelfde hoeveelheid koolhydraten in witbrood

Dieet met een lage glycemische index

Dieet met een lage glycemische index

volkorenbrood	99	bruine bonen	42
Witbrood	101	macaroni	64
witte rijst	83	aardappel	83
volle melk	39		
grapefruit	36		
appel	56		
kiwi	83		
banaan	89		

Ketogeendieetbehandeling ja / nee?

Ketogeen dieetbehandeling ja / nee?

Informatief gesprek met ouders/verzorgers en eventueel kind

- motivatie
- realistisch beeld van de behandeling
- leeftijd van de patiënt, ontwikkelingsniveau
- voedingsgewoonten
- beperkingen
- voedingswijze

Keuze welk ketogeen dieet (1)

- mogelijkheden / onmogelijkheden van de diëten
- voedingsgewoonten
- voedingspatroon
- voedingswijze
- eliminaties van voedingsmiddelen
- tolerantie voor vet
- leeftijd

Keuze voor een ketogeen dieet (2)

- kosten van dieetpreparaten en hulpmiddelen
- mogelijkheden om het dieet praktisch toe te passen
- voorkeur van patiënt, ouders / verzorgers, omgeving
- voorkeur / ervaring van het behandelteam
- behandel mogelijkheden door behandelteam

Ketogeen dieet: maatwerk

van confectie...

...tot maatwerk

Ketogeen dieet voor kind , ouders / verzorgers

De vele gezichten van het ketogeen dieet....

Samenvatting:

- het beeld dat behandelaars hebben van het ketogeen dieet verandert
- een ketogeen dieet is ‘te doen’
- een goede voorbereiding is essentieel
- diverse ketogene diëten mogelijk
- keuze van het ketogeen dieet ligt voor een belangrijk deel bij patiënt en zijn omgeving
- dieetbehandeling ketogeen is ‘maatwerk’

**ketogeen
dieet**

